

ANALÝZA MONITORINGU A EVALUACE SPL 2007 – 2013 MAS LITOMYŠLSKO

1.1. Základní údaje o MAS Litomyšlsko

Obecně prospěšná společnost MAS Litomyšlsko o.p.s. vznikla na přelomu let 2006-2007, a to za účelem prosazování společného zájmu rozvoje regionu. Konkrétní nosnou činností se posléze stala realizace strategického plánu LEADER pro období 2007 - 2013 (Trvale udržitelný život v regionu v návaznosti na město Litomyšl) s podporou Programu rozvoje venkova.

Od doby zahájení činnosti bylo do regionu rozděleno cca 20 mil. Kč do téměř 60-ti rozvojových projektů konečných žadatelů v regionu.

Postupy monitoringu a evaluace se tak vztahují zejména k průběhu realizace zmíněného strategického plánu.

1.2. Postup provádění monitoringu SPL MAS Litomyšlsko 2007 – 2013

MAS Litomyšlsko o.p.s. má pro procesy monitoringu zpracovávánu interní směrnici. V této kapitola jsou pak popsány spíše praktické aplikace směrnice.

Monitoring je zaměřen na realizaci strategického plánu LEADER s názvem Trvale udržitelný život v regionu v návaznosti na město Litomyšl. Tento dokument nastavil 5 podporovaných oblastí (Fiche):

1. Diverzifikace zemědělství
2. Centra komunitního života a sportoviště
3. Veřejná prostranství
4. Krajina přístupná a prostupná
5. Zakládání a rozvoj mikropodniků

V rámci monitoringu naplňování výše zmíněného strategického dokumentu je realizován monitoring interní a externí.

1.2.1. Monitoring interní (PRV IV.1.1)

V rámci monitoringu je sledováno:

- naplnění indikátorů stanovených v SPL
- naplnění administrativních postupů činnosti MAS stanovených v SPL
- vyhodnocení výzev k předkládání žádostí o dotaci v daném roce
  - statistika a struktura žadatelů – určení nejsilnější cílové skupiny
  - správnost průběhu výzvy
  - preferenční kritéria – jejich správné nastavení, komunikace s výběrovou komisí
  - případné kolize, problémy při příjmu a jejich možná náprava
  - zhodnocení využití Fiche
- spolupráce s dalšími subjekty – partnerské MAS a ostatní subjekty v regionu
- propagace MAS a její dopady
- zhodnocení zrealizovaných projektů nad rámec MAS a určení nových směrů

1.2.2. Monitoring projektů

Sledovány jsou monitorovací indikátory z SPL a monitorovací indikátory nastavené MAS.

Monitorovací indikátory z SPL:

- počet vytvořených pracovních míst
- počet obnovených hospodářských budov, ploch
- počet obnovených budov, prostor, ploch v obcích
- počet podpořených společenských, kulturních, sportovních akcí
- počet školení, vzdělávacích akcí
- propagační materiály
- zlepšení veřejných prostranství, infrastruktury
- obnova přírodních lokalit, stezek
- počet nových podnikatelských subjektů

Monitorovací indikátory nastavené MAS:

- finanční naplnění - např. změny v cenách materiálů vzhledem od podání žádostí o dotaci do realizace projektu
- časové naplnění – dostatečný časový prostor pro realizaci projektu
- administrativní zatížení
- propagace projektu
- reakce okolí a veřejnosti na projekt
- počty změn v projektu

1.2.2.1. Monitoring před realizací

Monitoring provádí kancelář MAS, a to u projektů, které byly schváleny k podpoře Státním zemědělským a intervenčním fondem. Předmětem kontroly je prověření aktuálního výchozího stavu projektu uvedeného nebo dokumentovaného v žádosti o dotaci.

Výstupem této fáze monitoringu je monitorovací zpráva a fotodokumentace pořízená v místě realizace projektu.

1.2.2.2. Monitoring během realizace

Monitoring opět provádí zaměstnanci MAS Litomyšlsko, a to v místě realizace projektu. Jeho předmětem je kontrola průběhu realizace projektu a jejího souladu s žádostí o dotaci včetně příloh. U některých projektů je toto jediná fáze, kdy je z technických důvodů možné zkontrolovat některé technické vlastnosti projektu (takové, které zůstávají po dokončení projektu skryty). Rovněž jsou kontrolovány náležitosti vycházející z preferenčních kritérií projektu, pokud je to vzhledem k průběhu realizace projektu možné.

Výstupem je opět monitorovací zpráv a fotodokumentace.

V této fázi je podstatné identifikovat případné rozdíly oproti žádosti o dotaci či jiné potencionálně problematické skutečnosti a vyvodit v součinnosti s žadatelem adekvátní opatření nebo učinit potřebné administrativní kroky.

1.2.2.3. Monitoring po dokončení realizace

Jedná se o zásadní fázi monitoringu, které má prověřit soulad reálných výstupů projektů s těmi deklarovanými v žádosti o dotaci. Je kontrolována technická stránka, finanční i administrativní stránka projektu.

Tento monitoring probíhá po dokončení fyzické realizace projektu a před podáním žádosti o proplacení (v dostatečném předstihu).

Účelem je prověření souladu s žádostí o dotaci, ale také odpovídající dokumentace k projektu. V případě zjištěných nedostatků je iniciován odpovídající postup k nápravě.

Monitoring se provádí v místě realizace projektu a jeho výstupem je opět monitorovací zpráva a fotodokumentace.

1.2.2.4. Monitoring v době udržitelnosti

Monitoring v době udržitelnosti je realizován formou podávání informací příjemcem dotace kanceláři MAS Litomyšlsko. K tomuto slouží jednotný formulář, jehož součástí jsou zejména:

- Údaje o příjemci.
- Údaje o aktuálním stavu projektu.
- Fotodokumentace.
- Monitorovací indikátory (zachování preferenčních kritérií).
- Hodnocení činnosti kanceláře a orgánů MAS Litomyšlsko.

Aktuální monitorovací zprávu v této podobě je příjemce v každý rok udržitelnosti výstupů projektu doručit kanceláři MAS Litomyšlsko, kde jsou prověřeny jednotlivé údaje a případně učiněna adekvátní opatření (v součinnosti s příjemcem).

1.2.3. Nakládání s výstupy

Výstupy v podobě fotodokumentace jsou archivovány a využívány k dokládání průběhu realizace strategického plánu LEADER mimo jiné ve zpravodajích a na internetových stránkách (případně také na veřejných vývěsních tabulích).

Ostatní výstupy jsou zpracovány a využity mimo jiné k následné evaluaci.

1.2.4. SWOT analýza monitoring

Silné stránky (S):	Slabé stránky (W):
<ul style="list-style-type: none"> • Existence interní směrnice pro provádění monitoringu. • Zaběhlé postupy. • Systém monitoringu na místě může odhalit podstatné záležitosti, které žadatel/příjemce bagatelizuje.	<ul style="list-style-type: none"> • Neprovádí se místní šetření u konečných žadatelů v době udržitelnosti projektu (pouze jsou předkládány monitorovací zprávy). • Závislost na součinnosti žadatele/příjemce. • V některých případech je monitoring omezen charakterem projektu (např. zvenčí neviditelné vlastnosti staveb, materiály, atp.). • Monitoring je omezen znalostmi a technologiemi kanceláře MAS.
Příležitosti (O):	Hrozby (T):
<ul style="list-style-type: none"> • Základ pro budoucnost je v zaběhnuté praxi a jejím sdílení v rámci projektu spolupráce.	<ul style="list-style-type: none"> • Změny podmínek 2014-2020

1.3. Evaluace SPL MAS Litomyšlsko 2007 – 2013

Evaluaci, postupy a metody v podmínkách MAS Litomyšlsko upravuje interní směrnice, která vychází z podmínek Programu rozvoje venkova, které dále rozvíjí. Její znění je k dispozici v příloze č. 2 tohoto dokumentu. Zde jsou pak popsány spíše praktické postupy ze směrnice vyplývající nebo rozvíjející.

Jak již bylo uvedeno výše, jedná se o postupy evaluace vzhledem k strategickému plánu LEADER s názvem Trvale udržitelný život v regionu v návaznosti na město Litomyšl pro období 2007 - 2013.

1.3.1. Získávání dat

Evaluace strategického plánu vychází z dat:

- získaných v souvislosti s administrativními postupy kanceláře MAS,
- získaných během monitoringů v místě žadatele do ukončení realizace projektu,
- získaných během doby udržitelnosti z monitorovacích zpráv zaslaných žadatelem/příjemcem dotace kanceláři MAS,
- získaných činností MAS nad rámec postupů PRV osy IV nebo interní směrnice (operativní monitoring projektů v místě realizace).

1.3.2. Postupy evaluace

Takto získaná data jsou postupně zpracovávána a minimálně jednou za kalendářní rok jsou vyhodnocena. Závěry z periodického vyhodnocování jsou poté zpracovány do podoby zprávy, která je schvalována Správní radou společnosti a předkládána Státnímu zemědělskému a intervenčnímu fondu.

Evaluace je realizována v těchto třech hlavních oblastech:

- vyhodnocování průběhu administrativních procesů, které MAS provádí v rámci příjmu, výběru a kontroly realizace individuálních projektů z pohledu dodržování stanovených pravidel a efektivity prováděných činností,
- vyhodnocování podpůrných činností MAS, tj. především činností informačních, vzdělávacích, propagačních atd.,
- vyhodnocování aplikace metody LEADER

Předmětem evaluace jsou:

- Naplnění monitorovacích indikátorů stanovených v SPL
- Průběh, administrace, systém výzev
  - preferenční kritéria – zhodnocení nastavených kritérií a návrhy na zlepšení
  - struktura žadatelů – určení cílové skupiny a s tím nastavení Fiche pro další výzvu, struktura žadatelů určí i další plánované projekty nad rámec SPL
  - potřeby žadatelů – projekty nad rámec SPL – nové návrhy
  - možnosti zlepšení nastavení průběhu výzvy – zlepšení a zjednodušení administrativních postupů
  - stanovení případných chyb, jejich odstranění a náprava
- Administrativní postupy MAS a případné zlepšení a nastavení nových postupů v případě nutnosti.
- Řízení realizace SPL.
- Finanční řízení realizace SPL.
- Naplňování priorit a cílů SPL.
- Problémy realizace (na úrovni MAS a z pohledu žadatelů/příjemců).

- Spolupráce mezi jednotlivými MAS a s dalšími subjekty – zhodnocení dosavadní činnosti a příprava na následující období.
- Potřeby v regionu a zaměření činnosti MAS – návrh na nové projekty nad rámec SPL. Vycházíme ze subjektů, které žádaly o dotaci - cílová skupina a potřeby
- Dopady realizace SPL na území MAS
- Propagace – zhodnocení dosavadní propagace a návrh na nové zaměření
- Realizace projektů nad rámec SPL – jejich zhodnocení a další návrhy na nové projekty
- Změny v SPL a návrhy na zlepšení

Postup:

1. Získaná data jsou nejdříve zpracována do podoby srovnatelné s údaji ve strategickém plánu LEADER a následně jsou porovnávána s plánovanými hodnotami.
2. V případě vzniku odchylek je následně hledáno objektivní vysvětlení.
3. Dalším krokem je následná reakce na nesrovnalosti se začleněním zjištěných vysvětlení.

1.3.3. Nakládání s výstupy

Výstupy procesu evaluace jsou zpracovávány do podoby dokumentu, který je předkládaný pravidelně Státnímu zemědělskému a intervenčnímu fondu. Rovněž je k dispozici na internetových stránkách MAS Litomyšlsko o.p.s. a je také k dispozici k nahlédnutí v kanceláři MAS.

Výstupy evaluace se rovněž objevují ve výročních zprávách MAS Litomyšlsko o.p.s.

Na základě závěrů vyplývajících z evaluace SPL za rok 2013 bylo přistoupeno k úpravě monitorovacích indikátorů, kde bylo objektivní analýzou prokázáno neplnění v závislosti na externích a ze strany MAS neovlivnitelných faktorů (zejména hospodářský vývoj české i světové ekonomiky).

1.3.4. SWOT analýza evaluace

Silné stránky (S):	Slabé stránky (W):
<ul style="list-style-type: none"> • Existence interní směrnice pro provádění monitoringu a evaluace SPL • Zaběhnutá praxe a postupy • Jednotné získávání dat • Od roku 2012 se každý rok provádí audit splnění dotačních podmínek PRV příjemcem dotace – vždy s kladným hodnocením. 	<ul style="list-style-type: none"> • Neprovádí se místní šetření u konečných žadatelů v době udržitelnosti projektu (pouze jsou předkládány monitorovací zprávy). • Závislost na součinnosti příjemce dotace.
Příležitosti (O):	Hrozby (T):
<ul style="list-style-type: none"> • Potenciál k lepší znalosti území, absorpční kapacity a nastavení reálných úrovní monitorovacích indikátorů. • Účastí na projektu spolupráce získá MAS zkušenosti sdílením příkladů dobré praxe, které může využít v ex-post evaluaci SPL a i nastavení monitoringu a evaluace v následném programovém období 2014 – 2020. 	<ul style="list-style-type: none"> • Výsledky shromažďuje jedna osoba – riziko závislosti na práci jednoho člověka. • Změny podmínek evaluace v období 2014-2020 a případné kolize se zavedenými postupy. • Technické vlastnosti úložišť dat a možné selhání

1.3.5. Ex-post evaluace SPL MAS 2007 – 2013 a postupy pro 2014 - 2020

V současné době dobíhá programové období 2007 – 2013, které bude ukončeno k 30. 6. 2015 (po tomto datu již nelze realizovat žádné projekty z PRV, osy IV. LEADER).

Na základě podmínek, které vyplývají z příslušných Pravidel PRV, opatření IV.1.1 Místní akční skupina, je MAS povinna provést ex-post evaluaci SPL. Výsledky tohoto hodnocení je MAS povinna předat na RO SZIF nejpozději do 31. 12. 2015.

Závěrečná evaluace bude provedena na základě souhrnu všech střednědobých hodnocení za jednotlivé roky realizace SPL.

Pro potřeby evaluace (zhodnocení činnosti MAS) je opět uvažováno o spolupráci s externí firmou, která zajistí nezkraslené a co možná nejvýstižnější výstupy, aby bylo zamezeno podjatosti a střetu zájmů.

Dalším krokem v přípravě na ex-post evaluaci SPL je i účast v projektu spolupráce s dalšími 5 MAS Pardubického kraje (MAS Holicko, MAS Bohdanečsko, MAS Skutečsko, Košumbersko a Chrastecsko, MAS Svitava a MAS Moravskotřebovsko a Jevíčsko) s názvem „Společné využití praxe v oblasti evaluace strategií“. Jedním z cílů projektu je nastavení správného mechanismu monitoringu a evaluace na základě využití zkušeností a příkladů dobré praxe zúčastněných partnerských MAS, který bude moci být využit jak na ex-post evaluaci SPL, tak i na monitoring a evaluaci v dalším programovém období 2014 – 2020.